

Naročnina za celo leto
2 K.

Posamezna številka velja
6 vin.

Naročnina se tudi na
pol leta plačuje in se
mora poslati vnaprej.

Cena oznani je za eno
stran 64 K, 1/2 strani
32 K, 1/4 strani 16 K,
1/8 strani 8 K, 1/16 strani
4 K, 1/32 strani 2 K, 1/64
strani 1 K.

Pri večkratnem oznanilu
je cena posebno znižana.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Za oznanila (insetate)
uredništvo in upravn-
stvo ni odgovorno.
Uredništvo in upravn-
ništvo je v Ptuju v
gledališkem poslopju
štev. 3.

Stajerc izhaja vsaki drugi
petek, datiran z dnevom
naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli in se
sprejemajo zastonj.

Rokopisi se ne vračajo
in se morajo najdalje do
ponedeljka pred izdajo
dotične številke vpsolati.

Štev. 24.

V Ptuj v nedeljo dne 25. novembra 1906.

VII. letnik

„Stajerc“ — tednik!

Sklenili smo, izdajati z novim letom naš list vsak teden enkrat. Od vseh strani smo dobivali nasvete in prošnje, naj se predružači 14 dnevni „Stajerc“ v tedenskega! Tudi sami uvidevamo, da je tedenski list živa potreba! Kajti naši čitatelji hočejo vsako nedeljo svoj list čitati in gradiva se pač toliko nabere, da bi lahko i dnevnik napolnili.

Vsak teden bomo tedaj izhajali, vsak teden bomo nudili kmetu in delavcu ter obrtniku koristno berilo, — vsak teden bomo sli neustrašeno v boj za ljudsko srečo in proti ljudskim zatiralcem! Naš list ostane, kar je bil: glasilo napredne misli, zagovornik ljudskih pravic in bič za svetohlinske, hinavske pijavke naroda...

Omenimo glede naročnikov še to-le: Kdor ima naročnino v naprej plačano ali kdor jo plača v naprej vsaj do novega leta, dobival bode i tedenski list, brez da bi moral kaj doplačati. Nam se ne gre za korist, temveč za misel.

Uredništvo in upravnništvo bode storilo svojo dolžnost. Naj jo store i naročniki!

Farško-prvaški listi vas hočejo poneumiti, da se vam potem lažje kožo čez nčesa potegne! Naročajte in širite tedaj list, ki vam ničesar ne obljubuje, ki vam pa resnico v obraz pove!

Torej, vsi na delo!

Uredništvo in upravnništvo.

Obsojeni!

„Umiti si moram roke, ker sem si jih umazal s tem nečednim delom.“
Posl. Šuklje.

Ne obsojamo nikogar! Povedati hočemo le suha dejstva, ki se ne dajo več izbrisati. Kajti s tem, da povemo ta suha dejstva, storimo svojo dolžnost.

12. november 1906 je bil pravi sodni dan za trojico prvaško-klerikalnih voditeljev: Ploj, Šuklje in Šusteršič. Mi ne pobijamo osebe, temveč zistem, misel, politiko. Ali v tem slučaju se ne more ločiti osebe od zistema. In zato izražamo že naprej svoje globoko sočutje slovenskemu ljudstvu, ki se mora pustiti na sramotni oder postavljati zaradi svojih poslancev.

„Voditelji“ so ti gospodje. Ali „voditelj“ bode čist značaj, poštenjak, svoboden mož, ki nima niti sled madeža, — voditelj imej čiste roke in čisto vest... Tudi Judaž Iškarijot je bil voditelj prvih kristjanov in vendar je Boga in kristjane izdal. Danes sodimo Judaža...

Ali k stvari! V omenjeni seji državnega zbora je dobil besedo poslanec Stein. Njegov govor je bil grozovita obtožba voditeljev prvaškega klerikalizma. Stein je povedal stvari, katere kličejo Ploja, Šusteršiča in Šukljeta pred porotnike! Čisto na kratko povedano: Stein je trdil, da je hofrat Ploj izvršil zločin po § 128, to se pravi, da je posilil nedoletno deklico, — da je hofrat Šuklje podplačan od

vlade in si je pustil zidati grad Kamen na državne troške, — da je končno dr. Šusteršič pustil falsificirati bilance... To niso naše izmisloine; to je vsej avstrijski javnosti avstrijski državni poslanec povedal! Poslanec Stein je dejal:

„Ples za volilno pravico je pričel poslanec Šusteršič. Ta Šusteršič, ki je bil 1. maja 1901 od cele zbornice sojen, je pred nekaj meseci podrejene uradnike nagovarjal, naj napravijo napačne bilance. Isti Šusteršič je pred par tedni od vlade 20.000 K dobil...“

Gledé te zadeve omenimo, da je resnično uradnik gospodarske organizacije na Kranjskem izjavil in potrdil, da ga je Šusteršič k goljufiji nagovarjal. Zlaj je ta uradnik mrtev in klerikalci pljujejo na njegov grob... O Šukljetu je poslanec Stein izjavil, da je menjal iz dobičkazelnosti svoje prepričanje. Kajti še l. 1900 je bil hud liberalco, ki je imenoval Šusteršiča sleparja, zdaj pa sedi poleg tega sleparja kot najboljši prijatelj. Nadalje je rekel poslanec Stein:

„Zakaj ste sli v penzijo, gospod Šuklje, ako ste stali še v najlepši starosti? Zakaj ste dobili 1000 K več penzije kot drugi? Zato ker ste na državne stroške pustili prenoviti vaš grad Kamen...“

O tretjem članu te lepe družbe, o hofratu Ploju, vsemogódnemu našemu prijatelju, je dejal Stein sledeče:

„Tretji v zvezi iz tabora klerikalnih prvakov je hofrat Ploj; le-ta potrebuje posebno vladnega varstva, ker je zagrešil zločin po § 128 kazenskega zakona, namreč posilstvo. Justični minister in državni pravdnik bodeda vedela, kaj je njuna dolžnost, da se ne obvaruje človek, ki se je zagrešil nad mladoletnim otrokom, samo zato, ker je hofrat... Čakam le na trenotek, ko pusti hofrat Ploj svojo službo; ako tega ne stori, sem pripravljen, da doprinesem še veliko oistrejši material...“

Tako Stein. Mi ne sodimo, ali celo ljudstvo zahteva, da se očistijo napadeni poslanci madeža zločinov, katerega jim je pritisnil Stein na čelo. Do danes pa niso ovrgli ti gospodi niti pičice Steinovih trditvev. Šusteršič pljuje le na mrtvega uradnika, Šuklje tají, da je bil penzioniran iz milosti, Ploj pa molči sploh... Na dan z dokazi, da Stein ni imel prav! Ali zdi se nam, gospodje, da so vaša pota temna in da je vaša vest težka...

Tako so bili sojeni tisti možje, ki zastopajo baje slov. narod! Prvaški listi molče. Ali z molkom ne zadušijo obtožbe. Dokler se napadeni prvaški poslanci ne operejo in to popolnoma, tako da ne ostane niti prah očitanja, — toliko časa nimajo pravice, da se puste videti v družbi poštenih mež. Ali — ali!!!

Toliko za danes. Ko se je sprl hofrat Šuklje l. 1900 z dr. Šusteršičem, je dejal: „Umiti si moram roke, ker sem se pečal s to zadevo.“ Danes si morajo prvaški poslanci i dušo in vest umiti...

Politični pregled.

Državni zbor se peča zdaj z rešitvijo načrta o splošni in ednaki volilni pravici. Ta zakon bode skoraj gotovo po predlogu volilnega odseka sprejet, ako ravno se trudijo nasprotniki volilne pravice še zdaj, da bi to preprečili. Prišlo je v raznih sejah že do burnih prizorov.

Zbornica bode rešila po volilni preosnovi še par gospodarskih načrtov. V prvi vrsti se reši zakon o ustanovitvi osrednje zadružne blagajne, o ponovitvi pogodbe z Lloydom, o ureditvi dalmatinske mornarice itd. Tadi zahteva vlada še provizorni bižé (proračun) do septembra 1907. Poslanci bi pa tudi radi zakon o lokalnih železnica rešili.

Splošna in ednaka volilna pravica. V sledečem objavljamo zanimive točke, v kolikor so že sprejete: V novo državno zbornico pride 516 poslancev, i. s.: iz Česke 130, iz Dalmacije 11, iz Galicije 106, iz Niževavstrijske 64, iz Zg. Avstrijske 22, iz Salcburga 7, iz Štajerske 30, iz Koroške 10, iz Kranjske 12, iz Bukovine 14, iz Moravske 49, iz Šlezije 15, iz Tirolske 25, iz Vorarlberga 4, iz Istrije 6, iz Goriške 6 in iz Trsta 5. — Volilno pravico ima vsaka oseba moškega spola, ki je 24 let stara, avstrijski državljani, ki ni izključen od volilne pravice in biva v dotičnem kraju vsaj že eno leto. — Voli se lahko vsacega 30 letnega volica. — Drug zakonski načrt je volilni red, o katerem govorimo pozneje.

Kancelparagraf — odklonjen. Opetovano že smo omenili krivico, ki tiči v tem, da sme slab duhoven izrabljati leco in spovednico v svoje namene. Mi ne zahtevamo, da bi stal pri vsaki pridigi policaj v cerkvi. Ali popolnoma opravičeno bi bilo, ako se kaznuje duhovna, ki razlaga na prižnici umazano politiko ali psuje in obrekuje poštenjake. Iz tega stališča so predlagali nekateri poslanci, naj se sprejme t. zv. „kancelparagraf“, kakor ga imajo že v nekaterih državah. Predlog je določil: Duhoven, ki zlorablja svojo cerkveno oblast, naj se kaznuje z zaporom od 1 tedna do 3 mesecev ali z globo od 50 do 1000 kron. Ta predlog je bil odklonjen. Tako bodo smeli i vnaprej zbesneli farji izlivati svoj strup raz prižnice, katera je določena za razlaganje božje besede...

Oderuštvo z davki. Vsi sloji, ki žive od dela svojih rok, se pritožujejo čez neznosne davke. Ako se pomisli, da je izkazal letošnji proračun 53 milijonov preostanka, postane ta pritožba še bolj opravičena. Davčne izpovedbe se dviga na grozen način in proti temu ne pomagajo niti najvestnejša naznanila; k večjem bogati prelati in kapitalisti so v tem oziru prosti. V gotovih občinah sledi eksekutivni tirjatvi takoj rubež. Preje se je vendar čakalo, da so ljudje vsaj z velikim naporom denar skupaj spravili; zdaj pa ne poznajo nikakoršnih obzirov. Kmet, obrtnik morajo plačati, kadar se davčni oblasti ravno poljubi. Zakoni o davkih so v Avstriji naravnost škandalozni. In k temu pride še slabi čas. Cene življskih potrebščin rastejo nezno, brez da bi imeli kmetje od tega dobiček. Mali obrtniki so na robu prepada, ker konkurira z njimi fabrika in konzumno društvo. Vse toži in joka. Ali država se ozira ravno tako malo na troške in davke posameznikov kakor na splošno gospodarsko stanje. In zakaj vse to? Samo zato, da se ohrani gospodarsko skupnost z Ogi, da dobe Madžari i naprej letno 100 milijonov za lastne in skupne namene.